

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4558/2021
06.10.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић, Споменке Зарић, Божидара Вујичића и Весне Субић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Слађана Купрес, адвокат из ..., против тужене „Credit Agricole Srbija“ АД Нови Сад, чији је пуномоћник Младен Аврамовић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 3135/2020 од 12.04.2021. године, у седници одржаној 06.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 3135/2020 од 12.04.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Новом Саду Гж 3135/2020 од 12.04.2021. године, тако што се жалба тужиле одбија, и пресуда Основног суда у Новом Саду П 5587/2018 од 28.02.2020. године, потврђује, а захтев тужиле за накнаду трошкова жалбеног поступка одбија.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилца да туженој накнади трошкове ревизијског поступка у укупном износу од 30.329,00 динара, у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 5587/2018 од 28.02.2020. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражено да се утврди да је ништава одредба члана 2 став 18 Уговора о кредиту бр. .. од 19.01.2016. године, као и да се обавезе тужена да тужилци врати износ од 14.142,84 динара са законском затезном каматом од 20.01.2016. године па до исплате, као и да тужена исплати трошкове парничног поступка колико буду износили, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом другим обавезана је тужилца да туженој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 60.000,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Новом Саду Гж 3135/2020 од 12.04.2021. године, ставом првим изреке, жалба тужиле делимично је усвојена те је првостепена пресуда преиначена тако што се тужбени захтев делимично усваја, те се утврђује да је ништава одредба члана 2 став 18 Уговора о кредиту бр. .. од 19.01.2016. године, и обавезује се тужена да тужилци врати износ од од 14.142,84 динара, са законском затезном каматом од 04.02.2016. године до исплате, као и да јој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 76.931,42 динара, са законском затезном каматом од дана извршности

првостепене пресуде до коначне исплате, док је захтев тужене за накнаду трошкова поступка одбијен. Жалба тужиле је у преосталом делу одбијена, а првостепена пресуда потврђена у преосталом побијаном одбијајућем делу (који се односи на законску затезну камату на главницу дуга у периоду од 20.01.2016. године до 04.02.2016. године и законску затезну камату на трошкове поступка од пресуђења до извршности пресуде). Ставом другим обавезана је тужена да тужилци накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 16.931,42 динара, док је ставом трећим одбијен захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права са позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе па је на основу члана 404. став 2. тог закона одлучено као у ставу првом изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је дана 19.01.2016. године са туженом банком закључила уговор о дугорочном стамбеном кредиту, којим је предвиђено да тужилца на име административног трошка обраде кредита плати износ од 115,32 евра у динарској противвредности, по средњем курсу НБС. Тужена је дана 04.02.2016. године, пуштањем кредита у течај наплатила тужилци износ од 14.142,87 динара на име административног трошка пуштања кредита у течај. Међу писменим доказима изведеним у првостепеном поступку налази се и понуда за закључење уговора од 19.01.2016. године, која у члану 3.3 предвиђа трошкове обраде захтева, трошкове одржавања кредита и остале трошкове који падају на терет корисника кредита, а чланом 4.1 предвиђено је да понуда обавезује банку до 22.01.2016. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев, налазећи да тужилца није доказала да је спорна уговорна одредба супротна принудним прописима нити да је дошло до повреде слободе уговарања. Истовремено, износ административног трошка за обраду кредита утврђен је и наведен у понуди, те је исти био одређен и познат тужилци приликом одобравања односно на дан обрачуна кредита. Тужена није била дужна да образлаже шта фиксни административни трошак за обраду кредита обухвата, већ је била у обавези да докаже да је исти јасно и недвосмислено предочила тужилци пре закључења предметног уговора, што је и учинила.

Ценећи утврђено чињенично стање, другостепени суд је нашао да је погрешан закључак првостепеног суда да предметна уговорна одредба која предвиђа да корисник кредита има обавезу да плати трошкове обраде кредита, није ништава. Приликом наплаћивања својих услуга, имајући у виду врсту уговора и позицију банке као

доминантне уговорне стране, банка је била дужна да кориснику уговора о кредиту, пре закључења уговора, на јасан и непосредан начин предочи постојање додатних обавеза које прате уговор о кредиту, али и да определи структуру поменутих трошкова и њихов износ. Дакле, банка није овлашћена да од корисника наплаћује трошкове за које није утврђено да су стварно и постојали. Околност да је тужила била упозната са оспореном уговорном одредбом и да је уговор закључила слободно израженом вољом, није од значаја будући да је иста у супротности са чланом 1065 ЗОО-а којом је као цена капитала прописана само камата, јер банка има права само на стварне трошкове који су настали из кредитног односа. Следствено наведеном, другостепени суд је делимично преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев.

По оцени Врховног касационог суда становиште другостепеног суда засновано је на погрешној примени материјалног права.

Према члану 103. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима и то ако циљ повређеног правила и закон не упућују на нешто друго и на ништавост се по члану 109. пази по службеној дужности.

По члану 1065. Закона о облигационим односима, уговором о кредиту банка се обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава, на одређено или неодређено време, за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је утврђено уговором. Уговор о кредиту се закључује у писменој форми што значи да се у писаном тексту уговора мора утврдити износ кредитних средстава, као и услови давања, коришћења и враћања кредита (члан 1066. наведеног закона).

Право банке да обрачунава трошкове и накнаде банкарских услуга поводом закљученог уговора о кредиту произлази из члана 43. Закона о банкама, којим је предвиђена могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова. Ово право банке је регулисано и подзаконским актима и то Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Службени гласник РС“ број 65/11), која је донета на основу одредаба Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“ беј 36/11 и 139/14) који се примењује од 05.12.2011. године, па тако и у конкретном случају с обзиром да је предметни уговор о кредиту закључен 25.06.2018. године.

Сходно томе, банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга у вези са реализацијом кредита и таква одредба уговора је правно ваљана под условом да је понуда банке садржала врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви – периоде у којима ће се мењати и начин измене, а што је прописано у одредби члана 17. став 4. тачка 10. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Наведено обавештавање корисника у предуговорној фази засновано је на једном од основних начела заштите корисника (право корисника на информисање) и обухвата дужност банке да кориснику пружи информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на (између осталог) уговор о кредиту за који је показао интересовање (у даљем тексту: понуду), на начин који ће

кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду (чланови 5. тачка 3. и 17. став 1. наведеног закона).

Сагласно овим законским одредбама у наведеној Одлуци Народне банке Србије („Службени гласник РС“ број 65/11) ближе су утврђени изглед и садржина образаца на којима се понуда уручује кориснику, па је банка дужна да кориснику кредита пре закључења уговора уручи понуду сачињену на одговарајућем обрасцу (образац 1Б-основни подаци о кредиту) који у тачки 3. обухвата трошкове кредита, а у тачки 3.3 врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита (очекивани трошкови у динарима исказују се у апсолутном износу).

Према утврђеном чињеничном стању у понуди (образац 1Б-основни подаци о кредиту) поводом закључења предметног уговора о кредиту, у тачки 3.3 утврђена је врста и висина свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита. Поред осталог, јасно је приказана једнократна накнада за обраду захтева. Обавеза исказивања укупних трошкова кредита кроз ефективну каматну стопу (члан 2. став 1. тачка 21. Закона о заштити корисника финансијских услуга) која омогућава кориснику да упореди понуде различитих давалаца истих услуга, такође је приказана у понуди (тачка 3.2). Како је тужила, садржином наведене понуде у предговорној фази обавештена о врсти и висини трошкова који падају на њен терет, то банка није била у обавези да доказује структуру нити стварне трошкове ове накнаде, нити је таква уговорна одредба неодређена у смислу чланова 8. и 19. став 1. тачка 12. наведеног закона. Наиме, исказивање ове накнаде за банкарску услугу (обрада кредитног захтева и пуштање кредита у коришћење) задовољава услов одређености уговорне обавезе (врста и висина/фиксна или променљива) и у смислу члана 50. ЗОО. Следом наведеног, у конкретном случају уговорна одредба којом се корисник кредита обавезује да по основу трошкова обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење плати банци једнократну накнаду није противна основним начелима облигационог права, нити основним начелима заштите корисника финансијских услуга. Како предметна уговорна одредба није ништава, тужила неосновано потражује наплаћени новчани износ са законском затезном каматом на основу чланова 104. став 1. и 214. ЗОО.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој на основу чланова 153. став 1, 154. и 163. став 2. у вези члана 165. став 2. ЗПП, мимо трошкова досуђених првостепеном одлуком, припадају и трошкови ревизијског поступка. Висина је одмерена на име тражених трошкова за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања ове парничне радње („Службени гласник“ 37/2021 од 14.04.2021. године). Туженој припадају и тражени трошкови на име судске таксе за ревизију 4.932,00 динара и ревизијску одлуку 7.397,00 динара.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић